

Letopisy
NARNIE

*Kůň
a jeho chlapec*

C. S. Lewis

FRAGMENT

Letopisy Narnie Kůň a jeho chlapec

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

C. S. Lewis
Letopisy Narnie – Kůň a jeho chlapec – e-kniha
Copyright © Fragment, 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

KUŇ A JEHO CHLAPEC

Pro Šastu je už dost velké překvapení, když zjistí, že jeho otcem není rybář Aršíš. A když ho Brí, mluvící kuň, odnese z kruté země Kalormenu hledat bezpečnou a šťastnou zemi Narnii, kde vládne Nejvyšší vládce Petr, ocitne se Šasta až po uši v záhadách a dobrodružstvích, o jakých se mu nezdálo ani v nejdivočejších snech.

Cesta je plná strachu a nebezpečí, intrik a dobrodružství. V přestrojení putují městem Tašbánem, kolem strašidelných hrobek a pak palčivým dnem a stříbřitou nocí přes vyprahlou poušť do vysokých hor Archenlandu. A i když je Narnie na dohled, Šasta si uvědomí, že musí konečně překonat svůj strach. „Jestli se zachováš jako strašpytel tady,“ řekne si, „tak se budeš chovat jako strašpytel v každé bitvě svého života. Teď, anebo nikdy.“

V EDICI LETOPISY NARNIE VYCHÁZÍ TAKÉ:

ČARODĚJŮV SYNOVEC

LEV, ČARODĚJNICE A SKŘÍŇ

PRINC KASPIAN

PLAVBA JITŘNÍHO POUTNÍKA

STRÍBRNÁ ŽIDLE

POSLEDNÍ BITVA

KUŇ A JEHO CHLAPEC

C. S. Lewis

Ilustrovala Pauline Baynesová

The Chronicles of
NARNĪA

C. S. Lewis
Kůň a jeho chlapec

The Horse and His Boy

Copyright © C.S. Lewis Pte Ltd. 1954

Inside illustrations by Pauline Baynes; copyright © C.S. Lewis Pte Ltd. 1954

Cover art by Cliff Nielsen; Copyright © C.S. Lewis Pte Ltd. 2002

ISBN 0-00-711-559-8

The Chronicles of Narnia®, Narnia® and all book titles, characters and locales original to The Chronicles of Narnia are trademarks of C.S. Lewis Pte Ltd.

Use without permission is strictly prohibited.

www.narnia.com

www.facebook.com/fragment.narnie

Published by Fragment under license from the C.S. Lewis Company Ltd.

Z anglického originálu *The Horse and His Boy*
přeložila Veronika Volhejnová.

Jazyková korektura Vladana Hallová

Odpovědná redaktorka Helena Klečková

Vydalo Nakladatelství FRAGMENT, Pujmanové 1221/4, Praha 4,
jako svou 1072. publikaci.

3. vydání, 2015

Sazbu zhotovilo Nakladatelství FRAGMENT, s.r.o.

Translation © Veronika Volhejnová, 2005

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

e-mail: fragment@fragment.cz

<http://www.fragment.cz>

ISBN tištěné verze 978-80-253-2326-7 (3. vydání, 2015)

ISBN e-knihy 978-80-253-2682-4 (1. zveřejnění, 2016)

Pro Davida a Douglase Greshamovy

OBSAH

1. <i>Jak se Šasta vydal do světa</i>	11
2. <i>Dobrodružství na cestě</i>	27
3. <i>U bran Tašbánu</i>	44
4. <i>Šasta se setkává s Narniány</i>	58
5. <i>Princ Korin</i>	73
6. <i>Šasta mezi hrobkami</i>	89
7. <i>Aravis v Tašbánu</i>	101
8. <i>V tisrokové domě</i>	116
9. <i>Přes poušť</i>	129
10. <i>Poustevník z Jižních blat</i>	144
11. <i>Nevítaný spolucestující</i>	159
12. <i>Šasta v Narnii</i>	173
13. <i>Bitva o Anvard</i>	188
14. <i>Jak se Brí stal moudřejším koněm</i>	202
15. <i>Rabadaš Směšný</i>	217

Hora Pire

Anvard

Uzká soutěska

POUŠŤ

Skály

Bouřlivá hlava

Průsmyk do Narnie

ARCHENLAND

Řeka Klikatý Šíp

Oáza

POUŠŤ

Hrobky

Tašbán

Jak se Šasta vydal do světa

Toto je vyprávění o dobrodružství, které se dalo v Narnii, v Kalormenu a v zemích, které leží mezi nimi, tenkrát za Zlatého věku, kdy nejvyšším vládcem Narnie byl Petr a jeho bratr a dvě sestry vládli spolu s ním.

V těch časech žil daleko na jihu v Kalormenu v jedné úzké mořské zátocce chudý rybář jménem Aršíš a spolu s ním tam žil chlapec, který rybáře oslovoval otče. Ten chlapec se jmenoval Šasta. Každý den brzy ráno vyplouval Aršíš ve svém člunu na moře rybařit, odpoledne vždycky zapřáhl osla, naložil vůz rybami, které ten den ulovil, a jel je prodat do vesnice, která ležela směrem na jih. Když šly obchody dobře, vracel se domů v dobré náladě a Šasty si nevšímal, ale když se ryby neprodaly, vždycky si našel nějakou záminku, aby Šastu pokáral nebo dokonce zbil. A něco se našlo vždycky, protože Šasta měl za celý den hodně práce – musel máchat a spravovat sítě, vařit večeri a uklízet chýši, kde oba žili.

Šastovi bylo celkem jedno, co se děje ve vesnici, jednou či dvakrát tam s Aršíšem byl a setkal se tam jen s nezajímavými a navlas stejnými muži, jako byl jeho otec. Oblečení byli v dlouhých špinavých hábitech, na nohou měli dřeváky se zvednutou špičkou a na hlavách turbany. Všem rostly na bradách plnovousy a mluvili spolu pomalu a o samých nezajímavých a nudných věcech. Velice ho ale přitahovalo všechno, co leželo na severu. Tam nikdy nikdo nechodil a on sám tam také nesměl. Pokaždé, když seděl před chýší a spravoval sítě, toužebně hleděl k severu. Ale nebylo vidět víc než travnatý svah končící rovným hřebenem a nad ním nebe, občas pár ptáků nad obzorem.

Tu a tam se Aršíše zeptal: „Otče, řekni mi, co je tam za tím kopcem?“ Když měl rybář špatnou náladu, dostal Šasta z každé strany jeden pohlavěk a navíc napomenutí, aby si hleděl své práce. Když byl smířlivější, řekl: „Synu, nerozptyluj svou mysl zbytečnými otázkami. Jak pravil jeden velký básník – kořenem blahobytu je pilná práce, ale ti, kdo se ptají na věci, jež se jich netýkají, vedou loď bláznovství na útesy nouze.“

Šasta byl přesvědčený, že za tím kopcem je dozajista něco nádherného, co před ním jeho otec

tají. Ve skutečnosti ale rybář ani netušil, co na severu je, a vlastně ho to nikdy nezajímalo. Nezajímalo ho ostatně nic, co nemohl využít.

Jednoho dne přijel od jihu cizí muž na grošováném koni s vlající hřívou a ocasem. Nepodobal se nikomu, koho Šasta znal. Třmeny a uzda na koně byly vykládané stříbrem. Muž měl na hlavě hedvábný turban, z jehož středu trčel hrot přilbice, a na těle měl drátěnou košili. Podél boku se mu houpala zahnutá šavle, na zádech měl pověšený kulatý štít s kovovými výstupky a v pravici svíral kopí. Tvář měl snědou, ale tomu se Šasta nedivil, protože takoví jsou všichni lidé v Kalormenu. Překvapil ho však mužův plnovous, obarvený na rudou, nakadeřený a pomazaný vonným olejem. Aršíš podle zlata na mužových nahých pažích poznal, že je to tarkán, tedy velký pán. Padl před ním na kolena a uklonil se, až se vousy dotkl země, a naznačoval Šastovi, aby poklekl také.

Cizinec požádal o nocleh pro tuto noc a rybář se mu samozřejmě neodvážil odepřít pohostinství. Dal tarkánovi k večeři to nejlepší, co měl (tedy ne že by to hostu nějak moc chutnalo). A Šasta, tak jako vždycky, když rybáře přišel někdo navštívit, dostal kus chleba a příkaz, aby se ztratil z chýše. Při takových příležitostech spal obvykle s oslem

pod doškovou střechou malé stáje. Na spánek bylo ještě brzy, a protože Šastu nikdy nikdo neučil, že se nesluší poslouchat za dveřmi, sedl si k dřevěné

zdi, přiložil ucho ke štěrbíně a poslouchal, o čem si ti dva povídají.

„Mám v úmyslu, můj hostiteli,“ řekl tarkán, „koupit toho tvého chlapce.“

„Můj pane,“ odpověděl rybář (a Šasta podle lichotnického tónu hlasu poznal, že se mu přitom do tváře nejspíš vloudila chamtivost), „nevím, co by mě přimělo, i když jsem tak chudý, abych prodal do otroctví své jediné dítě, vlastní krev. Vždyť jeden básník kdysi řekl, že přirozená náklonnost je silnější než polévka a potomstvo dražší než démanty.“

„To je pravda,“ souhlasil host. „Ale jiný básník zase řekl: „Kdo se pokouší oklamat uvážlivé, nastavuje svá záda důtkám. Tvá stará ústa jsou plná lží. Je jasné, že ten chlapec není tvůj syn, protože tvoje tvář je černá stejně jako moje, ale ten chlapec je jiný – plavý a světlý jako ti prokletí, ale krásní barbaři žijící na dalekém severu.“

„Jak bylo moudře řečeno,“ odpověděl rybář, „meč lze zastavit štítem, ale pronikavé oko moudrosti prohlédne každou obranu! Ano, vzácný pane, nikdy jsem se neoženil, protože jsem chudý, a ani děti nemám. Ale tenkrát – bylo to ve stejném roce, kdy se náš vznešený a dobrotivý tisrok, kéž žije věčně, ujal vlády – tenkrát v noci, když stál mě-

síc v úplňku, se bohům zlíbilo odepřít mi spánek. Vstal jsem tedy a vydal se na pláž, abych se osvěžil pohledem na vodu a měsíc a nadechl se chladného vzduchu. Za chvíli jsem uslyšel zvuk vesel, který se ke mně přes vodu blížil, a pak i slabý výkřik. Zanedlouho vynesly vlny na břeh malý člunek. Ležel v něm vyhublý, hladový a žíznivý muž, který zřejmě zemřel před malou chvílí (protože byl ještě teplý), prázdný měch na vodu a dítě, které dosud žilo. „Tihle nešťastníci,“ řekl jsem si, „se jistě zachránili z vraku velké lodi, ale starší z nich zřejmě raději trpěl hladem, jen aby zůstalo naživu to dítě, a zemřel jen malý kousek od cíle. A protože jsem si vzpomněl, že bohové vždycky odmění ty, kdo se ujímají nuzáků, a také proto, že se mě zmocnil soucit, neboť tvůj ponížený služebník má dobré srdce ...“

„Vynech tu samochválu,“ přerušil ho tarkán. „Stačí, že ses ujal dítěte... chlapec ti svůj denní chléb víc než bohatě splácí svou prací, jak každý vidí. Řekni, kolik za něj chceš, protože už mě tvá upovídánost unavuje.“

„Sám jsi moudře řekl,“ odpověděl Aršíš, „chlapcova práce je pro mě nedocentitelná. To je třeba brát v úvahu při stanovení částky. Když chlapce prodám, musím si buď koupit nebo najmout jiného.“

„Dám ti za něj patnáct srpků,“ řekl tarkán.

„Patnáct!?“ vykřikl Aršíš hlasem, který byl něco mezi zakvílením a výkřikem.

„Patnáct!? Za oporu mého stáří a potěchu mých očí! Nevysmívej se mému šedému vousu, ať jsi tarkán nebo ne. Moje cena je sedmdesát.“

V té chvíli Šasta vstal a po špičkách se odplížil. Slyšel už všechno, co slyšet chtěl, a protože často poslouchal, když muži ve vesnici spolu takhle smlouvali, věděl, jak se to dělá.

Byl si jistý, že nakonec ho Aršíš prodá za mnohem víc než patnáct srpků a za mnohem méně než sedmdesát, ale že jemu a tarkánovi bude trvat celé hodiny, než se na tom dohodnou.

Nemyslete si, že se Šasta cítil tak, jak bychom se cítili vy nebo já, kdybychom zaslechli, že se nás rodiče chystají prodat. Jeho život se od otroctví lišil pramálo; třeba by ten vznešený cizinec na koni byl k němu dokonce hodnější než Aršíš. Kromě toho ho rozrušil příběh o tom, jak byl objeven ve člunu, a zároveň mu přinesl úlevu. Často si připadal divně, protože ať se snažil, jak chtěl, nikdy nedokázal rybáře milovat a přitom věděl, že syn by svého otce milovat měl. Teď se ovšem ukázalo, že není s Aršíšem vůbec příbuzný. Tím mu spadl velký kámen ze srdce. „Můžu být kdokoli!“ myslel

si. „Třeba jsem syn nějakého tarkána, nebo syn tisrokův, kéž žije věčně, nebo i syn boha!“

Jak si tak na trávníčku před chýší přemýšlel, rychle se stmívalo a na nebi už bylo vidět jednu dvě hvězdy, ač na západě ještě rudly zbytky červenáků. Kousek od něj stál kůň toho cizince, volně uvázaný k železnému kruhu na zdi oslí stáje, a pásl se. Šasta se k němu dolouдал a poplácal ho po krku. Kůň dál škubal trávu a nevšímal si ho.

„To bych rád věděl, co je ten tarkán za člověka,“ přemýšlel Šasta nahlas. „Byla by to nádhera, kdyby byl hodný. Někteří otroci v domech velkých pánů nemají skoro co na práci. Nosí krásné šaty a každý den jedí maso. Třeba mě vezme s sebou do války a já mu zachráním život a on mě pak propustí na svobodu, přijme mě za syna a daruje mi palác a kočár a zbroj. Ale taky to může být zlý a krutý člověk a dá mi nasadit řetězy a pošle mě dřít na pole. Kdybych to tak věděl. Ale jak to mám zjistit? Tenhle kůň to určitě ví. Kdyby mi to jen mohl říct.“

Kůň zvedl hlavu. Šasta ho pohladil po nozdrách hebkých jako satén a řekl: „Kdybys ty tak uměl mluvit, kamaráde.“

A pak měl dojem, že se mu to jenom zdá – kůň zcela zřetelně, i když tiše, odpověděl: „Vždyť já umím.“

Šasta se díval do jeho velikých očí a úžasem ty svoje vykulil tak, že byly skoro stejně veliké.

„Kde ses naučil mluvit?“

„Pšt! Ne tak nahlas,“ odpověděl kůň. „Tam, odkud pocházím, mluví skoro všechna zvířata.“

„A kde to je?“ ptal se Šasta.

„V Narnii,“ odpověděl kůň. „Ve šťastné zemi Narnii – v Narnii s kopci plnými vřesu a tymiánu, v Narnii s mnoha řekami, se šplouchavými potůčky v údolích, s mechovými jeskyněmi a hlubokými lesy, ve kterých zvoní kladiva trpaslíků. Ten sladký vzduch Narnie! Hodina života v Narnii má větší cenu než tisíc let tady v Kalormenu.“ Svou řeč zakončil zaržáním, které se velmi podobalo povzdechu.

„A jak ses dostal sem?“ vyptával se Šasta.

„Unesli mě,“ vysvětloval kůň. „Nebo ukradli, nebo zajali – jak chceš. Byl jsem ještě malé hříbě. Moje maminka mi říkala, abych se vyhýbal jižním svahům, abych se nepouštěl do Archenlandu a dál, ale já jsem ji neposlechl. A při lví hříbě, za svou pošetilost jsem draze zaplatil. Všechny ty roky otročím lidem, skrývám svou pravou podstatu a předstírám, že jsem němý a hloupý jako *jejich* koně.“

„Proč jsi jim neřekl, kdo jsi?“

„Takový blázen zase nejsem. Jak by zjistili, že umím mluvit, začali by mě ukazovat na jarmarčích a hlídali by mě víc než dřív. Poslední šance na útěk by byla pryč.“

„A proč...“ začal Šasta, ale kůň ho přerušil.

„Počkej,“ řekl, „nesmíme ztrácet čas zbytečnými otázkami. Chtěl jsi vědět, jaký je můj pán, tarkán Anradin. To ti povím jedním slovem – zlý. Na mě tolik ne, protože válečný kůň je drahý a nesmí se s ním tedy zacházet špatně. Ale ty bys jistě dopadl líp, kdybys dnes večer umřel, než aby ses stal zítra ráno otrokem v jeho domě.“

„Tak to radši uteču,“ zbledl chlapec.

„To dobře uděláš,“ schválil mu to kůň. „Co kdybys utekl se mnou?“

„Ty chceš taky utéct?“ divil se Šasta.

„Ano, když půjdeme spolu,“ odpověděl kůň, „bude to šance pro nás oba. Víš, když budu utíkat sám, tak si každý bude myslet, že jsem se zatloual, a bude se mě snažit lapit, ale s jezdcem mám větší šanci projít. Tak můžeš pomoci ty mně. A na druhou stranu ty se zase na těch svých dvou směšných nohou daleko nedostaneš (lidské nohy jsou přece tak nepraktické!), za chvíli by tě chytily. Ale když pojeděš na mně, nedohoní nás žádný kůň v téhle zemi. V tom zase můžu

pomoci já tobě. Mimochodem, doufám, že umíš jezdit?“

„No samozřejmě,“ kývl Šasta. „Aspoň na oslu jsem už jezdil.“

„*Na čem?*“ řekl kůň pohrdlivě. (Nebo aspoň to tak myslel. Ve skutečnosti z toho vyšlo spíš zaržání: Na-a-a-a-a čem? Když se mluvící kůň zlobí, má vždycky takový koňský přízvuk.)

„Jinými slovy,“ pokračoval, „*neumíš jezdit*. To je nepříjemné. Budu tě to muset naučit cestou. Když už neumíš jezdit, umíš aspoň padat?“

„Padat přece umí každý,“ podivil se Šasta.

„Chci říct, jestli umíš padat a zase vstát a neplakat a zase nasednout a zase spadnout, ale přesto se nebát?“

„Budu... budu se snažit,“ zajíkl se Šasta.

„Chudinko malá,“ řekl kůň laskavěji. „Pořád zapomínám, že jsi ještě hříbě. Časem z tebe bude výborný jezdec. Teď si ale udělejme plán. Nesmíme vyrazit dřív, než ti dva v chýši usnou, takže máme dost času. Můj tarkán je na cestě na sever, do velkého města, do samotného Tašbánu a ke dvoru našeho vládce tisroka...“

„Počkej,“ přerušil ho Šasta poněkud polekaně, „neměl bys říct: kéž žije věčně?“

„Proč?“ namítl kůň. „Já jsem svobodný Nar-

nian. Proč bych měl mluvit jako otrok nebo jako hlupák? Nechci, aby žil věčně, a dobře vím, že věčně žít nebude, ať už bych mu to přál nebo ne. A taky vidím, že ty jsi nejspíš ze severu, aspoň tak vypadáš. Takže od téhle chvíle nebudeme mezi sebou tohle jižní blábolení používat! A teď zpátky k našim plánům. Jak jsem říkal, můj člověk měl namířeno k severu do Tašbánu.“

„Takže bude lepší jet na jih?“

„Myslím, že ne,“ nesouhlasil kůň. „Víš, on si myslí, že jsem němý a hloupý jako ostatní jeho koně. No, a kdybych takový skutečně byl a ocitl bych se na svobodě, tak bych rovnou zamířil zpátky domů, do své stáje a na svou pastvinu, zpátky do jeho paláce, který leží dva dny cesty k jihu. Tam mě bude hledat. Ve snu by ho nenapadlo, že bych se sám vydal na sever. Ostatně, stejně si bude myslet, že ho někdo z té poslední vesnice viděl projet, sledoval ho až sem a ukradl mě.“

„Hurá!“ zajásal Šasta. „Pojedeme na sever. Celý život jsem po tom toužil.“

„No aby ne,“ kývl kůň. „Je to tím, že máš v žilách tamní krev. Určitě jsi pravý Severan. Ale nekríč tolik. Každou chvíli by už měli usnout.“

„Doplížím se tam a podívám se,“ navrhl Šasta.

„Dobry nápad,“ souhlasil kůň. „Ale buď opatrný, ať tě nechytanou.“

V černočerné tmě a naprostém tichu šplouchaly jen mořské vlny. Toho si Šasta ale nevšímal, protože to dobře znal. V chýši se nesvítilo. Chvilí naslouchal přede dveřmi, ale nic se neozývalo. Popošel k jejímu jedinému oknu a po pár vteřinách uslyšel známé rybářovo hvízdavé chrápání. Byl to zvláštní pocit vědět, že jestli se všechno povede, už ho nikdy neuslyší. Přišlo mu to maličko líto, ale mnohem víc tomu byl rád. Se zatajeným dechem se odplížil přes trávu k oslí stáji, po hmatu objevil schovaný klíč, otevřel dveře a našel koňské sedlo a uzdu. Naklonil se k oslovi a políbil ho na nos. „Mrzí mě, že nemůžeme vzít taky tebe,“ řekl.

„No konečně,“ uvítal ho kůň, když se k němu Šasta vrátil. „Už jsem si říkal, co s tebou je.“

„Šel jsem do stáje pro tvoje věci,“ vysvětloval Šasta. „Ale musíš mi poradit, jak se to na tebe dává.“

Dalších několik minut Šasta strojil koně na cestu a dával si přitom pozor, aby nic nezacinkalo. Kůň mu jen občas poradil: „Utáhni trochu víc ten podbřišník.“ Nebo: „Tam dole je přezka a ty třmeny si budeš muset hodně zkrátit.“

Když bylo všechno hotovo, řekl: „Tak. Naoko samozřejmě musíme mít otěže, ale nebudeš je používat. Přivaž je k hrušce sedla, ale hodně volně, abych mohl s hlavou dělat, co budu chtít. A nezapomeň – nesmíš se jich dotýkat.“

„K čemu tedy jsou?“ ptal se Šasta.

„Obvykle proto, aby mě jimi jezdec řídil,“ řekl kůň. „Ale protože tuhle cestu hodlám řídit já, tak na ně prosím nesahej. A ještě něco, ne aby ses mě držel za hřívu.“

„No počkej,“ ohradil se Šasta. „Jestli se nemůžu chytit ani otěží, ani hřívou, tak jak se mám na tobě udržet?“

„Budeš se držet koleny,“ vysvětloval kůň. „V tom je tajemství dobré jízdy. Stiskni moje tělo mezi koleny, jak nejvíc můžeš. Sed' rovně, jako bys spolkl pravítko, a lokty drž u těla. A mimochodem, co jsi udělal s ostruhami?“

„Přidělal jsem si je na paty, co jiného,“ řekl Šasta. „Aspoň tohle vím.“

„Tak je můžeš sundat a strčit je do sedlového vaku. Možná je v Tašbánu prodáme. Hotovo? A teď si můžeš nasednout.“

„Jsi strašně veliký!“ hekl Šasta po prvním – neúspěšném – pokusu.

„Jsem prostě kůň, nic víc,“ zněla odpověď.

„I když podle toho, jak se na mě drápeš, by si někdo mohl myslet, že jsem stoh sena. Táák, to je lepší. Teď seď rovně a nezapomeň, co jsem ti řekl o těch kolenou. Kdo by si kdy pomyslel, že já, který jsem vedl útoky v bitvách a vyhrával závody, pojedu s takovýmhle pytlem brambor v sedle! No nic, jedeme.“ Zasmál se, ale docela dobromyslně.

Na noční cestu se vydali velice opatrně. Nejprve zamířili od rybářovy chýše přímo na jih, k malé říčce, která se tam vlévala do moře, a dali si záležet na tom, aby v blátě zanechali hodně výrazné otisky kopyt mířící na jih. Jakmile byli v polovině brodu obrátili se proti proudu a brodili se vodou, dokud nedošli asi o sto metrů dál do vnitrozemí, než stála chýše. Tam si našli hezky kamenitý kousek břehu, kde se nemohly otisknout žádné stopy, a vystoupili z řeky na severní straně. Pak, stále ještě krokem, šli k severu tak dlouho, až se chýše, jediný strom, oslí stáj i potok, zkrátka všechno, co Šasta kdy poznal, ztratilo v šedé temnotě letní noci. Celou dobu stoupali až na hřeben, na ten hřeben, který byl pro Šastu vždycky hranicí jeho světa. Ani teď neviděl, co leží před nimi, jen to, že je to krajina otevřená a travnatá. Vypadala nekoněčná, divoká, osamělá a svobodná.

„Podívej, to je krásné místo na cval, co myslíš?“
poznamenal kůň.

„Ne, radši ne,“ řekl Šasta. „Ještě ne. Já to neumím... prosím, koni... Ani nevím, jak se jmenuješ.“

„Bríhy-hinny-brinny-huhy-ha,“ odpověděl kůň.

„Tak to nikdy nedokážu vyslovit,“ prohlásil Šasta. „Můžu ti říkat Brí?“

„No, jestli to líp neumíš, tak asi budeš muset,“ souhlasil kůň. „A jak mám já říkat tobě?“

„Jmenuji se Šasta.“

„Hm,“ potřásl kůň hlavou, „a pak kdo tady má těžko vyslovitelné jméno. A pokud jde o ten cval, ještě to nevíš, ale je to mnohem snadnější než klusat, protože nemusíš vysedat. Drž se kolena a dívej se přímo dopředu, mezi moje uši. Nedívej se na zem. Když budeš mít pocit, že spadneš, tak prostě stiskni kolena pevněji a víc se narovnej. Jsi připravený? Tak vzhůru! Na sever do Narnie!“

Dobrodružství na cestě

Bylo už skoro poledne dalšího dne, když Šastu vzbudil divný pocit. Něco teplého a měkkého mu přejíždělo po obličejí. Otevřel oči a zjistil, že se dívá do dlouhé koňské tváře, nozdry a pysky se skoro dotýkaly chlapcovy tváře. Vzpomněl si na celé noční dobrodružství a posadil se. Jak to ale udělal, zasténal bolestí.

„Au, Brí,“ vypravil ze sebe, „všechno mě bolí. Celé tělo. Skoro se nemůžu hýbat.“

„Dobré ráno, maličký,“ řekl Brí. „Já jsem si myslel, že budeš trochu ztuhlý. Z pádů to být nemůže. Nebylo jich víc než tak deset dvanáct, a všechny do krásně měkké trávy, že muselo být úplné potěšení tam spadnout. A při tom jediném, kde to mohlo dopadnout špatně, tě zabrzdilo to šípkové křoví. Co takhle snídání? Já už jsem měl.“

„Dej pokoj se snídání. Dej mi pokoj se vším,“ odsekl Šasta. „Říkám ti, že se nemůžu ani hnout.“ Kůň ho ale tak dlouho poštuchoval hubou a jemně

postrkoval kopytem, až musel vstát. Pak se rozhlédl kolem a uviděl, kde jsou. Za nimi bylo nevysoké mlázi. Před nimi louka plná bílých květín. Hluboko pod nimi, tak hluboko, že zvuk příboje zněl jen velice slabě, leželo moře. Šasta ho nikdy nespatriil z takové výšky a ani ho nenapadlo, že může mít tolik barev. Napravo i nalevo se táhlo pobřeží a do vody vybíhal jeden mys za druhým. U jejich špiček bylo vidět bílou pěnu narážející na skály, ale slyšet nebylo nic. Bylo to příliš daleko. Nad hlavou jim létali racci a bylo už takové horoko, že se vzduch nad zemí chvěl. Nejvíc ale Šastu překvapilo, jak je ten vzduch cítit. Dlouho nemoohl přijít na to, co tu chybí. Pak si uvědomil, že tu vůbec nepáchnou ryby. Celý život totiž strávil v rybářské chýši nebo mezi sítěmi, a tak rybímu pachu ani na chvíli neunikl. Ale tenhle nový vzduch byl tak voňavý, že na chvíli zapomněl na modřiny a rozbolavělé svaly a řekl: „Ty, Brí, neříkal jsi něco o snídani?“

„Říkal,“ odpověděl Brí. „Myslím, že v sedlových vacích něco najdeš. Jsou támhle na stromě, kam jsi je včera v noci pověsil – nebo spíš dnes časně ráno.“

Prohlédli vaky a výsledek je potěšil – masové taštičky, jen maličko okoralé, hrouda sušených

fíků a další hrouda čerstvého sýra, malá láhev vína a nějaké peníze. Dohromady kolem čtyřiceti srpků. Tolik peněz Šasta neviděl za celý život.

Šasta se opatrně, s bolestným sykáním posadil, opřel se zády o strom a pustil se do jídla. I Brí si uškubnul ještě trochu trávy, aby mu dělal společnost.

„Když použiju ty peníze, nebude to krádež?“ zeptal se Šasta.

„Vidíš,“ vzhlédl kůň s tlamou plnou trávy, „to mě nenapadlo. Svobodný a mluvící kůň samozřejmě krást nesmí. Ale podle mě je to v pořádku. Jsme vězni a zajatci na nepřátelském území. Ty peníze jsou kořist, lup. Ostatně, jak bychom si bez nich opatřili jídlo pro tebe? Předpokládám, že stejně jako ostatní lidé nemůžeš jíst travu a oves.“

„Nemůžu.“

„Zkoušel jsi to někdy?“

„Ano, zkoušel. Vůbec jsem to nemohl polknout. A kdyby tys byl mnou, nedokázal bys to taky.“

„Vy jste ale zvláštní tvorové, vy lidé,“ podotkl Brí.

Když Šasta dojedl snídani (nejlepší, jakou kdy v životě měl), řekl Brí: „Myslím, že se ještě půjdu trochu poválet v trávě, než mi nasadíš sedlo.“ A také to udělal. „To je příjemné, to je moc pří-

jemné,“ pochvaloval si, když si drbal záda o trávnick a kopal všemi čtyřmi ve vzduchu. „Měl bys to taky zkusit, Šasto,“ frkal. „Je to ohromně osvěžující.“

Šasta se rozesmál a vyrazil ze sebe: „Ty ale vypadáš legračně, takhle na zádech!“

„To tedy nevypadám,“ ohradil se Brí. Pak se ale náhle převalil na bok, zvedl hlavu, trochu zafrkal a upřeně se zadíval na Šastu.

„Opravdu to vypadá směšně?“ zeptal se s obavou v hlase.

„Ano, vypadá,“ odpověděl Šasta. „Ale na tom přece vůbec nezáleží.“

„Co myslíš,“ uvažoval Brí nahlas, „nemůže to být něco, co mluvící koně nikdy nedělají? Hloupé šaškování, které jsem se naučil od těch němých koní? Bylo by to hrozné, kdybych se vrátil do Narnie a zjistil, že jsem pochytil spoustu nevhodných a špatných návyků. Co myslíš, Šasto? Ale vážně. Nešetři mě. Myslíš si, že skuteční, svobodní koně, myslím ti mluvící, se taky válejí?“

„Jak to mám vědět? Ostatně, být sebou, asi bych si tím nelámal hlavu. Nejdřív se tam musíme dostat. Znáš cestu?“

„Trefím do Tašbánu. Potom přijde poušť. Ale přes tu se nějak dostaneme, neboj se. No a pak už

před sebou uvidíme severní hory. Jen si to představ, na sever do Narnie! Pak už nás nezastaví nic. Ale budu rád, až mineme Tašbán. Čím dál od měst, tím bezpečněji.“

„A nemůžeme se Tašbánu vyhnout?“

„To bychom si museli hodně zajet do vnitrozemí a tam je obdělávaná půda a spousta velkých silnic a tam se nevyznám. Ne, budeme se muset držet pobřeží. Tady nahore nepotkáme nikoho kromě ovcí, králíků, racků a několika ovčáků. A když už je o tom řeč, co takhle vyrazit?“

Šastu strašně bolely nohy, když koně sedlal a lezl znova do sedla, ale Brí byl na něj hodný a celé odpoledne šel pomalu. Když se zešeřilo, sestoupili po příkré stezce do údolí a objevili tam vesnici. Šasta sesedl a vydal se do vesnice pěšky. Koupil bochník chleba, cibuli a ředkvičky a kůň mezitím vesnici oběhl přes pole a počkal na chlapce na druhé straně. A tak to dělali každý druhý večer.

Pro Šastu to byl nádherný čas a den ode dne se mu to líbilo víc, svaly se mu zpevňovaly, a padal už mnohem méně. Brí ovšem stále tvrdil, že sedí v sedle jako pytel mouky. „I kdyby to bylo bezpečné, ty mládě, tak bych se stejně styděl objevit se s tebou na hlavní silnici,“ říkával mu.

Přesto byl Brí trpělivý učitel. Nikdo neumí učit jízdě na koni tak dobře jako sám kůň. Šasta se naučil cválat, klusat, skákat a udržet se v sedle, když kůň nečekaně zastaví nebo odskočí stranou. „V bitvě je to potřeba každou chvíli,“ vysvětloval Brí. Šasta ho pak obvykle prosil, aby mu vyprávěl o bitvách a válkách, do nichž nosil tarkána. A Brí vyprávěl o dlouhých pochodech a o brodění přes prudké řeky, o útocích a divokých bojích mezi zneprátelenými oddíly jezdeckta, v nichž se váleční koně bili stejně jako lidé, protože to všechno byli divocí hřebci, cvičení k tomu, aby kousali a kopali a aby se v pravou chvíli vzepjali, takže rána meče nebo bojové sekery dopadla na soupeřovu přilbu nejen vahou útočícího jezdce, ale i vahou jeho koně. Brí ale moc nechtěl vyprávět o válkách, o kterých by byl Šasta rád slyšel mnohem víc. „Nemluv o nich, mládě,“ říkával. „To byly jen tisrokovy války a já jsem v nich bojoval jako otrok a němé zvíře. Něco jiného by byly narnijské války, kde bych se mohl bít jako svobodný kůň mezi vlastními! To by byly války, o kterých by stálo za to vyprávět. Na sever do Narnie! Brí-ha há! Bro-hó!“

Šasta brzo pochopil, že když kůň začne mluvit takhle, musí se připravit na jízdu tryskem.

Putovali už celé týdny a Šasta dávno přestal počítat zátoky a mysy, vesnice a řeky, které za tu dobu míjeli. Jednou prospali celý den a za měsíčné noci vyrazili na cestu. Útesy nad mořem nechali za zády a jeli teď po široké pláni, necelý kilometr po levici měli les, asi stejně daleko napravo šumělo moře, skryté za nízkými pí sečnými dunami. Pokračovali tak asi hodinu, občas klusem, občas krokem, když se Brí náhle zastavil.

„Co se děje?“ ptal se Šasta.

„Pšššt!“ natáhl Brí krk a zaškubal ušima. „Neslyšíš nic? Poslouchej.“

„To znělo jako jiný kůň, mezi námi a lesem,“ řekl asi po minutě naslouchání Šasta.

„To je jiný kůň,“ potvrdil Brí. „A to se mi právě nelíbí.“

„Nejspíš nějaký sedlák, co jede pozdě domů, ne?“ řekl Šasta a zívá.

„To mi nevykládej,“ okřikl ho kůň. „*Takhle* sedláci nejezdí. A selští koně taky ne. Copak to nepoznáš po zvuku? Ten kůň je prvotřídní. A jede na něm skutečný jezdec. Já ti řeknu, Šasto, co to je. Tam u lesa je nějaký tarkán. Ne na válečném koni, na to je moc lehký. Já bych řekl, že jede na plnokrevné klisně.“

„No, ať je to, kdo je to, teď se zastavil,“ upozornil Šasta. „Máš pravdu,“ kývl Brí. „A pročpak se zastavil, právě když jsme se zastavili také? Šasto, chlapče, já si myslím, že nás někdo sleduje.“

„Co budeme dělat?“ zeptal se Šasta ještě tišeji než dřív. „Myslíš, že nás nejen slyší, ale i vidí?“

„Dokud se vůbec nebudeme hýbat, v tomhle světle nás vidět nemůže,“ odpověděl Brí. „Ale koukni se! Táhle je mrak a brzy zakryje měsíc. Hned potom co nejrychleji a nejtišeji vyrazíme doprava, na pobřeží. Když bude nejhůř, můžeme se vždycky schovat mezi dunami.“

Počkali si na mrak a potom, nejdřív krokem, později lehkým klusem, zamířili k moři.

Mrak byl větší a temnější, než to zpočátku vypadalo, a brzy se úplně setmělo. Šasta si říkal, že už brzy budou na pobřeží, když se náhle ze tmy ozval příšerný zvuk. Takový dlouhý ukrutný řev, zároveň teskný a divoký. Brí okamžitě odskočil stranou a hnal se do vnitrozemí tryskem, jakého jen byl schopen.

„Co je to?“ lapal Šasta po dechu.

„Lvi!“ odpověděl Brí, aniž by zpomalil nebo otočil hlavu.

Divokým tryskem se hnali tmou, až konečně uviděli potok, Brí se do něj vrhl a teprve na druhé

straně se zastavil. Šasta si všiml, že se třese a je celý zpocený.

„Voda snad tu bestii svede z naší stopy,“ funěl Brí, když znova popadl dech. „Teď můžeme chvíli jít krokem.“

Šli dál a Brí najednou řekl: „Šasto, stydím se za sebe. Vyděsil jsem se úplně stejně jako obyčejný němý kalormenský kůň. Opravdu. Vůbec si nepřipadám jako mluvící kůň. Nevadí mi meče a kopí a šípy, ale tohle... tahle stvoření nesnesu. Poběžím teď chvílku klusem.“

Neuběhla ani minuta a pustil se opět do trysku, a nebylo divu. Řev se totiž ozval znovu, tentokrát zleva, od lesa.

„Jsou dva,“ naříkal Brí.

Běželi dlouhou dobu a žádný lví řev už se neozval. Šasta ale slyšel něco jiného: „Poslyš, ten druhý kůň se svým jezdcem asi běží vedle nás. Jsou blízko!“

„Tím líp,“ funěl Brí. „Veze tarkána... ten má meč a ochrání nás.“

„Ale Brí,“ protestoval Šasta. „Když nás chytí, budeme na tom stejně, jako kdyby nás sežrali lvi. Aspoň já. Mě nejspíš pověsí za krádež koně.“ Šasta se bál lvů méně než Brí, protože opravdového lva nikdy neviděl; Brí ano.